

מחר, אני אהיה פה רחוקה - ייפוי כוח מתמשך לחולה סיעודי / אסנת נתאי, עו"ד*

אדם צעיר יחסית ובריא בדרך כלל, אובחן כסובל ממחלה קשה, מצבו הגופני היתדרדר במהירות והוא אובחן כחולה סופני. האם הוא יכול להתעקש להישאר בביתו גם במהלך ימיו האחרונים ולא להעביר ימים אלה בבית החולים? האם למרות היותו חולה סופני הוא יכול לקבל החלטות שיופעלו כאשר מצבו המנטלי יתדרדר גם הוא? ולא פחות חשוב, האם ניתן לאפשר שינוי החלטה על אי הארכת חיים, למשל ככל שיהיה חסר הכרה ואז יתאפשר טיפול שלא היה אפשרי קודם?

בשנת 2005 חוקק בישראל "חוק החולה הנוטה למות", אשר "בא להסדיר את הטיפול הרפואי בחולה הנוטה למות תוך איזון ראוי בין ערך קדושת החיים, לבין ערך אוטונומיית הרצון של האדם והחשיבות של איכות החיים"¹. החוק מאפשר לאדם לקבוע מראש אילו פעולות רפואיות הוא מסכים כי יבצעו בגופו בשלב סופני של חייו, כשכבר לא יהיה כשיר לקבלת החלטות. הדבר מאפשר גם כיבוד רצון האדם וגם מניעת הצורך בקבלת החלטות קשות על ידי בני המשפחה או הצורך בפניה לערכאות. עם זאת, במקרים רבים אנשים לא נערכים למצב כזה מראש וכך, למשל, באוגוסט 2023 דחה בית המשפט בצפת² בקשה שהוגשה ע"י בית חולים, לביצוע פעולה רפואית דחופה ופולשנית לאישה מורדמת ומונשמת למרות התנגדות בני משפחתה. מכיוון שהאישה לא הייתה חתומה על ייפוי כוח מתמשך או הוראות רפואיות, נאלצו בני המשפחה לבקש מבית המשפט את מינוי הבעל כאפוטרופוס זמני לשם ייצוגה בטענה כי רצונה הברור טרם הניתוח היה שלא להיות סיעודית ולא להיות מחוברת למכונת הנשמה.

הפתרון למקרים כאלה הוא חתימה על ייפוי כוח מתמשך³ (בסיוע עורך דין בעל הכשרה ספציפית לכך) ולמנות בו את מי שיהיה מוסמך לקבל החלטות בעניינים שיוגדרו מראש, במצב בו האדם אינו כשיר עוד לקבל החלטות⁴. ייפוי כוח מתמשך מאפשר גמישות בקבלת ההחלטות בהתאם לנסיבות באמצעות מתן הוראות מקדימות גם בענייני רכוש וגם בנושאים רפואיים והוא עשוי למנוע מהימים האחרונים של אדם להיפך לטלנובלה משפחתית⁵.

בניגוד למה שרבים חושבים, גם אדם המוגדר כחולה סיעודי הנוטה למות עשוי עדיין להיות בעל כשרות לקבלת החלטות ורשאי לכן לחתום על ייפוי כוח מתמשך ואף צוואה (כאשר במקרה כזה רצוי שהצוואה תהיה נוטריונית, כדי לחזק את תוקפה)⁶ וכך להקדים ולקבוע כללים לאופן בו יתנהלו חייו כאשר תאבד כשירותו ויקבע על ידי גורם מוסמך כי איבד את יכולת שיפוט, וגם לטפל בהסדרת רכושו לאחר לכתו ולמנוע סכסוכים משפחתיים. דבר זה חשוב שבעתיים כאשר אותו אדם עדיין פעיל בניהול של עסקים וחשוב לוודא שאובדן ההכרה (זמני או קבוע) לא יגרום למותו של העסק עוד בטרם נפרד אותו אדם מהחיים⁷.

חשוב במקרה של עריכת צוואה או ייפוי כוח מתמשך להיות מלווה בעורך דין (ובצוואה גם נוטריון) בעל ניסיון במצבים כאלה, אשר יוכל לא רק לערוך מסמכים המתאימים לצרכים הייחודיים של מצב זה, אלא גם לפעול בשיתוף פעולה עם הגורם הרפואי (לרבות במצב של הוספיס בית) כדי לוודא מינימום הפרעה לאדם במצבו ועשיית המסמכים באופן שלא ייפסלו מאוחר יותר על ידי בית המשפט.

* עו"ד אסנת נתאי הינה חלק מצוות משרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com). אסנת בוגרת הפקולטה למדעי החברה באוניברסיטה העברית בירושלים ובוגרת תואר במשפטים, בעלת תעודת גישור במשפחה מטעם מרכז גבים. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו. לפרטים נוספים: 03-6093609, או באמצעות הדואר האלקטרוני: afiklaw@afiklaw.com.

¹ חוק החולה הנוטה למות, התשס"ו-2005, סעיף 1

² אפ (צפת) 9775-08-23 מדינת ישראל משרד הבריאות - בית חולים זיו נ.ש.א (אדם שמונה לו אפוטרופוס) - <https://he.afiklaw.com/caselaw/17134>

³ ראו: ייפוי כוח מתמשך - מטריה משפטית ליום ערפל / עו"ד יאיר אלוני- פורסם באפיק משפטי 279 - 27.03.2019 - <https://he.afiklaw.com/articles/a279>

⁴ ראו: ייפוי כוח מתמשך - רצונו של אדם כבודו? / עו"ד אסנת נתאי- פורסם באפיק משפטי 378 - 11.01.2023 - <https://he.afiklaw.com/articles/a378>

⁵ ראו: על ייפוי כוח מתמשך במקום טלנובלה טורקית בנטפליקס / עו"ד שלי וילנר - פורסם באפיק משפט 341 - 11.08.2021 - <https://he.afiklaw.com/articles/a341>

⁶ ראו: על צוואה מול ייפוי כוח מתמשך / עו"ד שלי וילנר - פורסם באפיק משפטי 371 - 05.10.2022 - <https://he.afiklaw.com/articles/a371>

⁷ ראו: ייפוי כוח מתמשך - לא רק לדור השלישי אלא גם לזימי סטרט-אפ צעירים / עו"ד יאיר אלוני - פורסם באפיק משפטי 301 - 29.01.2020 - <https://he.afiklaw.Scom/articles/a301>

I Want to Control My Destiny - Lasting Power of Attorney for a Nursing Patient / Osnat Nitay, Adv.*

A relatively young and generally healthy person has been diagnosed with a serious illness, his physical condition has deteriorated rapidly, and he has been diagnosed with a terminal illness. Can he insist on staying at home during his last days and avoid spending those days in the hospital? Can he, despite being terminally ill, make decisions that will be implemented when his mental condition also deteriorates? And no less important, is it possible to change a decision not to prolong life if, for example, he is unconscious and then a treatment that was not possible before becomes viable?

In 2005, Israel enacted the "The Terminally Ill Patient Law", which "is intended to regulate the medical care of a terminally ill patient while striking an appropriate balance between the value of the sanctity of life, the value of the autonomy of the person's will, and the importance of quality of life". The law empowers a person to determine in advance which medical procedures he agrees to have performed on his body in the final stages of his life, when he is no longer capable of making decisions. This enable both the respect to the person's will and the prevention of the need for difficult decisions to be made by family members or the need for this to go to Court. However, in many cases people are not prepared for such a situation in advance. For example, in August 2023, the Court in Safed rejected a motion submitted by a hospital to perform an urgent and invasive medical procedure on an anesthetized and ventilated woman despite the objections of her family members. Because the woman had not made a lasting power of attorney or left medical instructions, the family members were forced to move the Court to appoint the husband as a temporary guardian to represent her, contending that her clear desire before the surgery was not to be nursed or ventilated. The solution for such cases is to sign a lasting power of attorney¹ (with the assistance of a lawyer with specific training for this) and therein appoint someone who will be authorized to make decisions in predefined matters, in a situation where the grantor is no longer competent.² A lasting power of attorney allows flexibility under the circumstances by providing advance instructions on both property and medical matters, and may prevent a person's last days from turning into a family soap opera.³

Contrary to what many think, even a terminally ill person may still have the legal capacity to make decisions and may therefore make a lasting power of attorney and even a will (in which case it is desirable that the will be notarized, to strengthen its validity)⁴ and thus anticipate and establish rules for how his life will be managed when he loses his capacity as well as dealing with the arrangement of his property after his demise and prevent family disputes. This is even more important when that person is still active in managing a business and it is important to ensure that the loss of consciousness (temporary or permanent) will not cause the death of the business even before that person passes away.⁵

It is important, when drafting a will or a lasting power of attorney, to be accompanied by a lawyer (and in the case of a will, also a notary) with experience in such situations, who will be able not only to draft documents that are appropriate to the unique needs of this situation, but also to work in cooperation with the medical entity (including in a home hospice situation) to ensure minimal disruption to the person in their condition and to draft the documents in a manner that will not be later invalidated by the Court.

***Osnat Nitay, Adv.** is part of the legal team of Afik & Co. (www.afiklaw.com). Mrs. Nitay is a graduate of the Faculty of Social Sciences at the Hebrew University of Jerusalem and has a degree in law. She holds a family mediation certificate from the Gevim Center. Adv. Nitay is certified by the Israeli Ministry of Justice to create lasting powers of attorneys and graduated a training of the Ministry of Justice on privacy protection. This overview does not constitute any legal advice and it is recommended to consult a lawyer who specializes in this field before making any decision on the issues described in this overview. For more details: 03-6093609, or by e-mail: afiklaw@afiklaw.com

¹ See: [Lasting Power of Attorney—A Legal Guiding Light for a Foggy Day](https://www.afiklaw.com/articles/a279) / Yair Aloni, Adv., Published in Afik News 279 27.03.2019 - <https://www.afiklaw.com/articles/a279>

² See: [Lasting Power of Attorney- Will one's will and dignity trump?](https://www.afiklaw.com/articles/a378) / Osnat Nitay, Adv., Published in Afik News 378 11.01.2023 - <https://www.afiklaw.com/articles/a378>

³ See: [On lasting power of attorney instead of a Turkish telenovela on Netflix](https://www.afiklaw.com/articles/a341) / Shelly Wilner, Adv., Published in Afik News 341 11.08.2021 - <https://www.afiklaw.com/articles/a341>

⁴ See: [A Will v. a Lasting Power of Attorney](https://www.afiklaw.com/articles/a371) / Shelly Wilner, Adv., Published in Afik News 371 05.10.2022 - <https://www.afiklaw.com/articles/a371>

⁵ See: [Lasting Power of Attorney – Not Just for the Third Age but also for Young Start-Up Entrepreneurs](https://www.afiklaw.com/articles/a301) / Yair Aloni, Adv., Published in Afik News 301 29.01.2020 - <https://www.afiklaw.com/articles/a301>

Poder notarial duradero para un paciente de enfermería / Osnat Nitay, Abogada.*

Una persona relativamente joven y generalmente sana ha sido diagnosticada con una enfermedad grave, su condición física se ha deteriorado rápidamente y ha sido diagnosticada con una enfermedad terminal. ¿Puede insistir en quedarse en casa durante sus últimos días y evitar pasar esos días en el hospital? ¿Puede, a pesar de ser un enfermo terminal, tomar decisiones que se implementarán cuando su condición mental también se deteriore? Y no menos importante, ¿es posible cambiar una decisión de no prolongar la vida si, por ejemplo, está inconsciente y entonces se vuelve viable un tratamiento que antes no era posible?

En 2005, Israel promulgó la "Ley de Pacientes con Enfermedades Terminales", que "tiene por objeto regular la atención médica de un paciente con una enfermedad terminal, al tiempo que se logra un equilibrio adecuado entre el valor de la santidad de la vida, el valor de la autonomía de la voluntad de la persona y la importancia de la calidad de vida". La ley faculta a una persona para determinar de antemano qué procedimientos médicos acepta que se le realicen en su cuerpo en las etapas finales de su vida, cuando ya no es capaz de tomar decisiones. Esto permite tanto el respeto a la voluntad de la persona como la prevención de la necesidad de que los miembros de la familia tomen decisiones difíciles o de que esto llegue a los tribunales. Sin embargo, en muchos casos las personas no están preparadas de antemano para una situación de este tipo. Por ejemplo, en agosto de 2023, el Tribunal de Safed rechazó una moción presentada por un hospital para realizar un procedimiento médico urgente e invasivo en una mujer anestesiada y ventilada a pesar de las objeciones de sus familiares. Debido a que la mujer no había hecho un poder notarial duradero ni había dejado instrucciones médicas, los miembros de la familia se vieron obligados a solicitar al Tribunal que nombrara al esposo como tutor temporal para que la representara, argumentando que su deseo claro antes de la cirugía no era ser amamantada o ventilada. La solución para estos casos es firmar un poder notarial duradero¹ (con la asistencia de un abogado con formación específica para ello) y designar a alguien que esté autorizado para tomar decisiones en asuntos predefinidos, en una situación en la que el otorgante ya no sea competente.² Un poder notarial duradero permite flexibilidad bajo las circunstancias al proporcionar instrucciones anticipadas sobre asuntos médicos y de propiedad, y puede evitar que los últimos días de una persona se conviertan en una telenovela familiar.³

Al contrario de lo que muchos piensan, incluso una persona con un enfermo terminal puede tener todavía la capacidad legal para tomar decisiones y, por lo tanto, puede hacer un poder notarial duradero e incluso un testamento (en cuyo caso es deseable que el testamento sea notariado, para fortalecer su validez)⁴ y así anticipar y establecer reglas de cómo se gestionará su vida cuando pierda su capacidad, así como lidiar con la disposición de sus bienes después de su fallecimiento y evitar disputas familiares. Esto es aún más importante cuando esa persona todavía está activa en la gestión de un negocio y es importante asegurarse de que la pérdida de conciencia (temporal o permanente) no cause la muerte del negocio incluso antes de que esa persona fallezca.⁵

Es importante, al redactar un testamento o un poder notarial duradero, estar acompañado por un abogado (y en el caso de un testamento, también un notario) con experiencia en tales situaciones, que podrá no solo redactar documentos que sean apropiados para las necesidades únicas de esta situación, sino también trabajar en cooperación con la entidad médica (incluso en una situación de hospicio en el hogar) para garantizar una interrupción mínima de la situación. persona en su condición y a redactar los documentos de manera que no sean posteriormente invalidados por el Tribunal.

*La abogada Osnat Nitay forma parte del equipo jurídico de Afik & Co. (www.afiklaw.com). La Sra. Nitay es licenciada en Derecho por la Facultad de Ciencias Sociales de la Universidad Hebrea de Jerusalén y posee un certificado de mediación familiar del Centro Gevim. El abogado Nitay está certificado por el Ministerio de Justicia de Israel para crear poderes notariales duraderos y se graduó de una capacitación del Ministerio de Justicia sobre protección de la privacidad. Esta descripción general no constituye asesoramiento legal y se recomienda consultar a un abogado especializado en este campo antes de tomar cualquier decisión sobre los temas descritos en esta descripción general. Para más detalles: 03-6093609, o por correo electrónico: afiklaw@afiklaw.com

¹ Ver: [Poder preventivo: una guía legal para un día nebuloso](#) / Yair Aloni, Adv., publicado en Afik News 279 27.03.2019 - <https://es.afiklaw.com/articles/a279>

² Ver: [Poder notarial duradero: ¿triunfa la voluntad y la dignidad?](#) / Osnat Nitay, adv, publicado en Afik News 378 11.01.2023 - <https://es.afiklaw.com/articles/a378>

³ Ver: [Sobre poderes preventivos en lugar de una telenovela turca en Netflix](#) / Shelly Wilner, Adv., Publicado en Afik News 341 11.08.2021 - <https://es.afiklaw.com/articles/a341>

⁴ Véase: [Testamento frente a poder preventivo](#) / Shelly Wilner, Adv., publicado en Afik News 371 05.10.2022 - <https://es.afiklaw.com/articles/a371>

⁵ Ver: [Poder notarial duradero: no sólo para la tercera edad, sino también para jóvenes emprendedores](#) / Yair Aloni, Adv., publicado en Afik News 301 29.01.2020 - <https://es.afiklaw.com/articles/a301>

